

Υπόθεση C-654/20

**Σύνοψη της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως κατά το άρθρο 98,
παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου**

Ημερομηνία καταθέσεως:

15 Νοεμβρίου 2020

Αιτούν δικαστήριο:

Apelativen sad Sofia (εφετείο Σόφιας, Βουλγαρία)

Ημερομηνία της αποφάσεως του αιτούντος δικαστηρίου:

9 Νοεμβρίου 2020

Εισαγγελική αρχή στο πλαίσιο της ποινικής διαδικασίας:

Apelativna prokuratura Sofia

Καταδικασθείς/δράστης στο πλαίσιο της ποινικής διαδικασίας:

VD

Αντικείμενο της κύριας δίκης

Η υπόθεση της κύριας δίκης είναι μια έκτακτη διαδικασία για την επανεξέταση τελεσίδικης αποφάσεως. Η διαδικασία αυτή εισήχθη ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου κατόπιν αιτήσεως της εισαγγελικής αρχής με την οποία ζητείται η εξαφάνιση της κατ' έφεση εκδοθείσας αποφάσεως και η παραπομπή της υποθέσεως για επανάληψη της διαδικασίας με άλλο δικαστικό σχηματισμό του κατ' έφεση δικάζοντος δικαστηρίου, επικουρικώς η εξαφάνιση της κατ' έφεση εκδοθείσας αποφάσεως και η επικύρωση της πρωτόδικης αποφάσεως με την οποία ο δράστης του αδικήματος κρίθηκε ένοχος για την τέλεση αξιόποινης πράξεως, αλλά απαλλάχθηκε από την ποινική κατηγορία. Η πράξη την οποία αφορά η ενώπιον των εν λόγω δικαστηρίων διαδικασία σχετίζεται με την οδήγηση μηχανοκίνητου οχήματος κατά τη διάρκεια ισχύος της διοικητικής κυρώσεως της αφαιρέσεως άδειας οδήγησεως.

Αντικείμενο και νομική βάση της αιτήσεως προδικαστικής απόφασης

Η αίτηση προδικαστικής απόφασης στηρίζεται στο άρθρο 267, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ και αφορά την ερμηνεία της αρχής *nullum crimen, nulla poena sine lege* καθώς και του άρθρου 49, παράγραφος 3, του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Χάρτης). Το αιτούν δικαστήριο ζητεί να διαπιστωθεί αν είναι συμβατή με το δίκαιο της Ένωσης εθνική νομοθεσία η οποία προβλέπει, για την ίδια πράξη, τη δυνατότητα επιβολής είτε διοικητικής κυρώσεως είτε ποινικής κυρώσεως για τη διάπραξη αδικήματος, χωρίς να καθορίζει τα κριτήρια βάσει των οποίων μπορεί να εκτιμηθεί αν ο δράστης υπέχει διοικητική ή ποινική ευθύνη.

Προδικαστικά ερωτήματα

1. Αντιβαίνει στην αρχή *nullum crimen, nulla poena sine lege* εθνική ρύθμιση η οποία προβλέπει διοικητική και ποινική ευθύνη για την ίδια πράξη, ήτοι την οδήγηση μηχανοκίνητου οχήματος κατά τη διάρκεια ισχύος μέτρου διοικητικού καταναγκασμού που συνίσταται στην αφαίρεση της άδειας οδήγησης, χωρίς να υπάρχουν κριτήρια που να καθιστούν δυνατή την αντικειμενική οριοθέτηση των δύο ειδών ευθύνης;
2. Σε περίπτωση αρνητικής απάντησεως του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο πρώτο ερώτημα: Ποιες εξουσίες διαθέτει το εθνικό δικαστήριο προκειμένου να διασφαλίζει την αποτελεσματική εφαρμογή των αρχών του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης;
3. Είναι συμβατή με την αρχή της αναλογικότητας, κατά την έννοια του άρθρου 49, παράγραφος 3, του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η επιβολή ποινής φυλακίσεως μέχρι τρία έτη και χρηματικής ποινής 200 έως 1 000 βουλγαρικών λέβα (BGN) για το αδίκημα της οδήγησης μηχανοκίνητου οχήματος κατά τη διάρκεια ισχύος μέτρου διοικητικού καταναγκασμού που συνίσταται στην αφαίρεση της άδειας οδήγησης;

Νομοθεσία και νομολογία της Ένωσης

Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση: άρθρο 6, παράγραφος 3

Συνθήκη για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης: άρθρο 90 και άρθρο 91, παράγραφος 1, στοιχείο γ΄

Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης: άρθρο 49

Οδηγία 2006/126/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Δεκεμβρίου 2006, για την άδεια οδήγησης: άρθρο 11, παράγραφος 2

Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών: άρθρο 5, παράγραφος 1

Απόφαση της 3ης Μαΐου 2007, *Advocaten voor de Wereld*, C-303/05, EU:C:2007:261, σκέψεις 49 και 50 καθώς και εκεί μνημονευόμενη νομολογία

Απόφαση της 12ης Φεβρουαρίου 2019, TC, C-492/18 PPU, EU:C:2019:108, σκέψεις 59 και 60 καθώς και εκεί μνημονευόμενη νομολογία

Απόφαση της 16ης Ιουλίου 2015, *Chmielewski*, C-255/14, EU:C:2015:475, σκέψη 21 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία

Διάταξη της 12ης Ιουλίου 2018, *Pinzaru και Cirstinoiu*, C-707/17, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2018:574, σκέψη 26

Διατάξεις του εθνικού δικαίου

Nakazatelen kodeks (ποινικός κώδικας, Βουλγαρία): άρθρο 9, παράγραφος 2, άρθρα 78a και 343c.

Nakazatelno-protsesualen kodeks (κώδικας ποινικής δικονομίας): άρθρο 301, παράγραφος 1, άρθρο 305, παράγραφος 6, άρθρα 375 έως 380.

Zakon za dvizhenieto po patishtata (νόμος περί οδικής κυκλοφορίας): άρθρα 150, 150a, 151a, 171, 177.

Naredba Nr. 3 ot 11.5.2011 za iziskvaniata za fizicheska godnost kam vodachite na motorni prevozni sredstva i reda za izvarshvane na meditsinskite pregledi za ustanovyavane na fizicheskata godnost za vodachite ot razlichnite kategorii (κανονιστική απόφαση 3 της 11ης Μαΐου 2011, σχετικά με τις απαιτήσεις για τη σωματική ικανότητα των οδηγών μηχανοκίνητων οχημάτων και τις λεπτομέρειες διεξαγωγής ιατρικών εξετάσεων προκειμένου να διαπιστωθεί η σωματική ικανότητα των οδηγών οχημάτων διαφορετικών κατηγοριών), η οποία εκδόθηκε από τον Υπουργό Υγείας

Naredba Nr. 3 ot 29.08.2011 za pridobivane na pravospobnost za provezhdane na izpiti na kandidatite za vodachi na motorni prevozni sredstva (κανονιστική απόφαση 3 της 29ης Αυγούστου 2011, σχετικά με την απόκτηση της ικανότητας διεξαγωγής εξετάσεων για υποψήφιους οδηγούς μηχανοκίνητων οχημάτων), η οποία εκδόθηκε από τον Υπουργό Παιδείας, Νεότητας και Επιστημών

Naredba Nr. 38 ot 16.04.2004 za usloviata i reda za provezhdaneto na izpiti na kandidati za pridobivane na pravospobnost za upravlenie na motorno prevozno sredstvo i reda za provezhdane na proverochnite izpiti (κανονιστική απόφαση 38 της 16ης Απριλίου 2004, σχετικά με τις προϋποθέσεις και τις λεπτομέρειες διεξαγωγής των εξετάσεων των υποψηφίων για τη χορήγηση άδειας οδήγησης και τις λεπτομέρειες διεξαγωγής των ελέγχων πιστοποίησης), η οποία εκδόθηκε από τον Υπουργό Μεταφορών και Επικοινωνιών

Naredba Nr. 31 ot 26.07.1999 za iziskvaniata, usloviata i reda za pridobivane na pravosposobnost za upravljenie na motorno prevozno sredstvo (κανονιστική απόφαση 31 της 26ης Ιουλίου 1999, σχετικά με τις απαιτήσεις, τις προϋποθέσεις και τις λεπτομέρειες αποκτήσεως της άδειας οδήγησεως), η οποία εκδόθηκε από τον Υπουργό Μεταφορών και τον Υπουργό Παιδείας και Επιστημών

Συνοπτική έκθεση των πραγματικών περιστατικών και της εξέλιξης της διαδικασίας

- 1 Ο κατηγορούμενος έχει δικαίωμα οδήγησεως και είναι κάτοχος άδειας οδήγησεως. Στις 9 Μαΐου 2018, με απόφαση περί επιβολής μέτρου διοικητικού καταναγκασμού του Oblasten direktor (περιφερειακού διευθυντή) του Ministerstvo na vntreshnite raboti (Υπουργείου Εσωτερικών), αφαιρέθηκε η άδεια οδήγησεως του κατηγορουμένου επειδή δεν είχε καταβάλει τα πρόστιμα που είχαν επιβληθεί σε βάρος του, ως διοικητικές κυρώσεις, λόγω των παραβάσεων του κώδικα οδικής κυκλοφορίας που είχε διαπράξει. Η αφαίρεση της άδειας οδήγησεως διατάχθηκε μέχρι την καταβολή των οφειλομένων προστίμων. Στις 23 Αυγούστου 2018, στο πλαίσιο ελέγχου που διενήργησαν αστυνομικοί υπάλληλοι, ο κατηγορούμενος διαπιστώθηκε ότι οδηγούσε επιβατικό αυτοκίνητο χωρίς φώτα σε πολυσύχναστη λεωφόρο στο Blagoevgrad. Οι αστυνομικοί υπάλληλοι διαπίστωσαν ότι η άδεια οδήγησεως του κατηγορουμένου είχε αφαιρεθεί. Για τον λόγο αυτό εκδόθηκε πράξη περί διαπιστώσεως διοικητικής παραβάσεως.
- 2 Στις 19 Μαρτίου 2019, με διάταξη του εισαγγελέα της Rayonna prokuratura Blagoevgrad (εισαγγελικής αρχής του Blagoevgrad, Βουλγαρία), ασκήθηκε ποινική δίωξη σε βάρος του κατηγορουμένου διότι, στις 23 Αυγούστου 2018, ο τελευταίος οδηγούσε μηχανοκίνητο όχημα κατά τη διάρκεια ισχύος μέτρου διοικητικού καταναγκασμού που συνίσταται στην αφαίρεση της άδειας οδήγησεως, πράξη η οποία χαρακτηρίστηκε από τον εισαγγελέα ως αξιόποινή σύμφωνα με το άρθρο 343c, παράγραφος 3, σε συνδυασμό με την παράγραφο 1, του Nakazatelen kodeks (ποινικού κώδικα, στο εξής: NK). Κατά τη διάταξη αυτή, τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι τρία έτη και με χρηματική ποινή 200 έως 1 000 BGN όποιος οδηγεί μηχανοκίνητο όχημα κατά τη διάρκεια ισχύος μέτρου διοικητικού καταναγκασμού που συνίσταται στην αφαίρεση της άδειας οδήγησεως. Κατά την εξέτασή του, ο κατηγορούμενος ομολόγησε τις πράξεις που στοιχειοθετούν την παράβαση, εξηγώντας ότι η εργασία του συνδέεται με την οδήγηση οχήματος, ότι έχει υποστεί ζημία επειδή δεν μπορεί να εργαστεί λόγω της αφαίρεσεως της άδειάς του οδήγησεως και ότι την ημέρα που είχε τελέσει την πράξη αναγκάστηκε να οδηγήσει το όχημά του προκειμένου να αγοράσει άκρωσ αναγκαία φάρμακα για τον βαρέως ασθενούντα αδελφό του.
- 3 Κατά την πρωτόδικη διαδικασία, το Rayonen sad Blagoevgrad (περιφερειακό δικαστήριο του Blagoevgrad, Βουλγαρία) έκρινε ότι ο κατηγορούμενος είχε διαπράξει ποινικό αδίκημα διότι οδηγούσε επιβατικό αυτοκίνητο σε πολυσύχναστη λεωφόρο ενεργώντας αμελώς και μη τηρώντας τους κανόνες κυκλοφορίας. Παράλληλα, το εν λόγω δικαστήριο απάλλαξε τον κατηγορούμενο

από την ποινική κατηγορία σύμφωνα με το άρθρο 78a, παράγραφος 1, του ΝΚ διότι το αδίκημα, κατά τη διάταξη αυτή, τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι τρία έτη και ο κατηγορούμενος δεν είχε καταδικαστεί ούτε είχε ήδη απαλλαγεί από την ποινική κατηγορία μέχρι την ημερομηνία εκείνη. Κατ' εφαρμογήν της εν λόγω διατάξεως, η οποία προβλέπει την επιβολή χρηματικής ποινής 1 000 έως 5 000 BGN, επιβλήθηκε σε βάρος του κατηγορουμένου χρηματική ποινή ύψους 1 000 BGN.

- 4 Στην κατ' έφεση δίκη, το Okrazhen sad Blagoevgrad (πλημμελειοδικείο της περιφέρειας του Blagoevgrad, Βουλγαρία) εξαφάνισε την απόφαση του Rayonen sad (περιφερειακού δικαστηρίου), απάλλαξε τον κατηγορούμενο και έκρινε ότι η πράξη του δεν συνιστούσε ποινικό αδίκημα διότι χαρακτηρίζεται από χαμηλό βαθμό κοινωνικού κινδύνου και, κατά συνέπεια, έπρεπε να χαρακτηριστεί ως διοικητική παράβαση. Ως εκ τούτου, το δικαστήριο επέβαλε στον κατηγορούμενο διοικητική κύρωση ύψους 300 BGN, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 177, παράγραφος 1, σημείο 2, του Zakon za dvizhenieto po patishtata (νόμου περί οδικής κυκλοφορίας, στο εξής: ZDvP). Η διάταξη αυτή προβλέπει ότι επιβάλλεται πρόστιμο 100 έως 300 BGN σε όποιον οδηγεί μηχανοκίνητο όχημα παρά το ότι έχει αφαιρεθεί η άδεια οδήγησης. Το κατ' έφεση δικάζον δικαστήριο έκρινε ότι, μολονότι ο κατηγορούμενος έχει επανειλημμένως καταδικαστεί για διοικητικές παραβάσεις βάσει του ZDvP (νόμου περί οδικής κυκλοφορίας), το επίμαχο αδίκημα χαρακτηρίζεται από πολύ χαμηλό βαθμό κοινωνικού κινδύνου, δεδομένου ότι ο κατηγορούμενος δεν καταδικάστηκε ούτε τιμωρήθηκε για τη διάπραξη ποινικών αδικημάτων ούτε έχει επιβληθεί σε αυτόν διοικητική κύρωση για πράξη σχετική με οδήγηση μηχανοκίνητου οχήματος χωρίς άδεια οδήγησης κατά τη διάρκεια της στέρησης του δικαιώματος οδήγησης ή κατά τη διάρκεια της αφαίρεσης της άδειας οδήγησης. Το εν λόγω δικαστήριο έλαβε επίσης υπόψη το γεγονός ότι ο κατηγορούμενος παραδέχθηκε τα διαπιστωθέντα πραγματικά περιστατικά, εξέφρασε τη λύπη του για αυτά και δήλωσε ότι ο λόγος για την οδήγηση του οχήματος ήταν ότι έπρεπε να αγοράσει φάρμακα για τον ασθενή αδελφό του.
- 5 Η διαδικασία ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου κινήθηκε κατόπιν αιτήσεως του Apelativen prokuror (εισαγγελέα εφετών) προς την Apelativna prokuratura Sofia (εισαγγελία εφετών της Σόφιας, Βουλγαρία) με αίτημα την εξαφάνιση της αποφάσεως του Okrazhen sad Blagoevgrad (πλημμελειοδικείου της περιφέρειας του Blagoevgrad) και την παραπομπή της υποθέσεως για επανάληψη της διαδικασίας με άλλο δικαστικό σχηματισμό του εν λόγω δικαστηρίου. Ο Apelativen prokuror (εισαγγελέας εφετών) ζητεί, επικουρικώς, την εξαφάνιση της κατ' έφεση εκδοθείσας αποφάσεως και την επικύρωση της αποφάσεως του Rayonen sad Blagoevgrad (περιφερειακού δικαστηρίου του Blagoevgrad).

Κύρια επιχειρήματα των διαδίκων της κύριας δίκης

- 6 Κατά τον Apelativen prokuror (εισαγγελέα εφετών), το Okrazhen sad Blagoevgrad (πλημμελειοδικείο της περιφέρειας του Blagoevgrad), κρίνοντας ότι

η επίμαχη πράξη χαρακτηρίζεται από πολύ χαμηλό βαθμό κοινωνικού κινδύνου υπέπεσε σε ουσιαστικά νομικά σφάλματα. Ο *Apelativen prokuror* (εισαγγελέας εφετών) εκτιμά ότι δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις εφαρμογής του άρθρου 9, παράγραφος 2, του ΝΚ –κατά το οποίο δεν χαρακτηρίζεται ως ποινικό αδίκημα η πράξη που, μολονότι πληροί τυπικώς τα στοιχεία αξιόποινης πράξεως προβλεπόμενης από τον νόμο, λόγω του επουσιώδους χαρακτήρα της, δεν είναι κοινωνικά επικίνδυνη ή είναι, προδήλως, χαμηλού κοινωνικού κινδύνου– διότι στον κατηγορούμενο έχουν επιβληθεί κατ' επανάληψη κυρώσεις για παραβάσεις του ZDvP (νόμου περί οδικής κυκλοφορίας). Η πράξη του κατηγορουμένου πληροί την αντικειμενική υπόσταση του αδικήματος του άρθρου 343c, παράγραφος 3, του ΝΚ (ποινικού κώδικα), σε συνδυασμό με την παράγραφο 1 αυτού, όσον αφορά δε το εν λόγω αδίκημα δεν απαιτείται να έχει επέλθει πράγματι ο κίνδυνος για την κοινωνία.

- 7 Το αιτούν δικαστήριο δεν παραθέτει κανένα επιχείρημα του κατηγορουμένου.

Συνοπτική έκθεση του σκεπτικού της απόφασης περί παραπομπής

- 8 Το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι η οδηγία 2006/126 παρέχει στα κράτη μέλη την ευχέρεια να θεσπίζουν τις δικές τους εθνικές ποινικές και αστυνομικές διατάξεις που προβλέπουν ποινικά ή διοικητικά μέτρα σχετικά με την αφαίρεση ή την ακύρωση του δικαιώματος οδηγήσεως.
- 9 Υπενθυμίζει ότι, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, ελλείπει εναρμονίσεως της νομοθεσίας της Ένωσης στον τομέα των κυρώσεων που επιβάλλονται σε περίπτωση μη τηρήσεως των προϋποθέσεων που προβλέπει σύστημα το οποίο έχει θεσπιστεί με τη νομοθεσία αυτή, τα κράτη μέλη είναι αρμόδια να επιλέγουν τις κυρώσεις που θεωρούν κατάλληλες. Οφείλουν, πάντως, να ασκούν την αρμοδιότητα αυτή τηρώντας το δίκαιο της Ένωσης και τις γενικές αρχές του και, κατά συνέπεια, τις αρχές της νομιμότητας και της αναλογικότητας (απόφαση της 16ης Ιουλίου 2015, *Chmielewski*, C-255/14, EU:C:2015:475, σκέψη 21 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία, καθώς και διάταξη της 12ης Ιουλίου 2018, *Pinzaru και Cirstinoiu*, C-707/17, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2018:574, σκέψη 26). Ειδικότερα, τα κατασταλτικά μέτρα που προβλέπονται από την εθνική νομοθεσία δεν πρέπει να υπερβαίνουν τα αναγκαία όρια για την επίτευξη των σκοπών που θεμιτώς επιδιώκονται με τη σχετική νομοθεσία.
- 10 Το αιτούν δικαστήριο εκτιμά ότι η υπό κρίση διαφορά αφορά την εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης στον τομέα της κοινής πολιτικής μεταφορών και, ειδικότερα, των μέτρων για τη βελτίωση της οδικής ασφάλειας. Κρίνει ότι, εν προκειμένω, το βουλγαρικό δικαστήριο, εφαρμόζοντας το δίκαιο της Ένωσης, μπορεί να λάβει υπόψη το άρθρο 49 του Χάρτη, δεδομένου ότι, δυνάμει του άρθρου 51 αυτού, ο Χάρτης έχει εφαρμογή στην υπόθεση της κύριας δίκης.
- 11 Ο Βούλγαρος νομοθέτης, προκειμένου να μεταφέρει την οδηγία 2006/126 στο εθνικό δίκαιο, προέβη σε τροποποιήσεις του ZDvP (νόμου περί οδικής κυκλοφορίας) και των προαναφερόμενων *Naredba Nr. 3* (κανονιστικής

αποφάσεως 3) της 11ης Μαΐου 2011, Naredba Nr. 3 (κανονιστικής αποφάσεως 3) της 29ης Αυγούστου 2011 και Naredba Nr. 31 (κανονιστικής αποφάσεως 31) της 26ης Ιουλίου 1999. Αντιθέτως, η νομοθεσία σχετικά με τις κυρώσεις που επιβάλλονται σε περίπτωση παραβάσεως της υποχρεώσεως οδηγού μηχανοκίνητου οχήματος να φέρει νομότυπη και ισχύουσα άδεια οδήγησε ως ίσχυε ήδη πριν από την έκδοση της οδηγίας. Ειδικότερα, το 1995 ποινικοποιήθηκαν οι πράξεις του άρθρου 343c, παράγραφοι 1 και 2, του NK, οι δε διοικητικές παραβάσεις του άρθρου 177, παράγραφος 1, του ZDvP (νόμου περί οδικής κυκλοφορίας) υφίστανται από της εκδόσεως του νόμου αυτού το 1999.

- 12 Το 2016 εισήχθη στη νομοθεσία ένα νέο αδίκημα, ήτοι το προβλεπόμενο στο άρθρο 343c, παράγραφος 3, του NK, δυνάμει του οποίου ποινικοποιήθηκε η οδήγηση μηχανοκίνητου οχήματος διαρκούσης της ισχύος μέτρου διοικητικού καταναγκασμού που συνίσταται στην αφαίρεση της άδειας οδήγησεως. Ωστόσο, στο άρθρο 177, παράγραφος 1, σημείο 2, του ZDvP (νόμου περί οδικής κυκλοφορίας) προβλέπεται, ήδη από της εκδόσεως του εν λόγω νόμου το 1999, ότι η ίδια ακριβώς πράξη συνιστά διοικητική παράβαση.
- 13 Το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι, έως το 2016 που εισήχθη στη νομοθεσία το νέο αυτό αδίκημα του άρθρου 343c, παράγραφος 3, του NK, από τα αδικήματα του άρθρου 343c, παράγραφοι 1 και 2, του NK προέκυπτε, κατά τρόπο σαφή και ρητό, ότι το ποινικό δίκαιο και το δίκαιο των διοικητικών παραβάσεων συνδέονται μεταξύ τους με σχέση επικουρικότητας. Δυνάμει του άρθρου 343c, παράγραφος 1, του NK (ποινικού κώδικα), όποιος οδηγεί μηχανοκίνητο όχημα διαρκούσης της ισχύος της ποινής της αφαιρέσεως της άδειας οδήγησεως τιμωρείται ενώ του έχει προηγουμένως επιβληθεί διοικητική παράβαση για την ίδια πράξη. Κατά το άρθρο 343c, παράγραφος 2, του NK (ποινικού κώδικα), τιμωρείται όποιος, εντός ενός έτους από την επιβολή διοικητικής κυρώσεως για την παράβαση της οδήγησεως μηχανοκίνητου οχήματος χωρίς άδεια οδήγησεως, τελήσει τέτοια πράξη. Επομένως, όσον αφορά τα δύο αδικήματα που προβλέπονται στο άρθρο 343c, παράγραφοι 1 και 2, του NK, επιχειρείται σαφής διάκριση μεταξύ της ποινικής και της διοικητικής ευθύνης, δεδομένου ότι η προηγούμενη επιβολή διοικητικής κυρώσεως αποτελεί αναγκαία προϋπόθεση για την άσκηση ποινικής διώξεως για τα αδικήματα αυτά. Ως εκ τούτου, και στις δύο περιπτώσεις, η ποινική ευθύνη είναι επικουρική σε σχέση με την ευθύνη λόγω διοικητικής παραβάσεως.
- 14 Αντιθέτως, το νέο αδίκημα που προβλέπεται στο άρθρο 343c, παράγραφος 3, του NK (ποινικού κώδικα) δεν θέτει ως προϋπόθεση για τη στοιχειοθέτηση της ποινικής ευθύνης την προηγούμενη επιβολή διοικητικής κυρώσεως. Υπό τις συνθήκες αυτές, δεν υφίστανται αντικειμενικά κριτήρια για την οριοθέτηση του ποινικού αδικήματος του άρθρου 343c, παράγραφος 3, του NK (ποινικού κώδικα) από την ήδη υφιστάμενη και ακριβώς ίδια πράξη που συνιστά διοικητική παράβαση και προβλέπεται στο άρθρο 177, παράγραφος 1, σημείο 2, του ZDvP (νόμου περί οδικής κυκλοφορίας). Οι διαφορές μεταξύ των προαναφερόμενων πράξεων που στοιχειοθετούν ποινικό αδίκημα και διοικητική παράβαση έγκεινται στις προβλεπόμενες κυρώσεις και στους (ποινικού ή διοικητικού δικαίου)

δικονομικούς κανόνες για την επιβολή τους, όχι όμως στα στοιχεία της αντικειμενικής υποστάσεως του αδικήματος.

- 15 Το αιτούν δικαστήριο διαπιστώνει ότι ο νομοθέτης δεν παρέθεσε συγκεκριμένους λόγους για την ποινικοποίηση της οδηγίσεως μηχανοκίνητου οχήματος κατά τη διάρκεια της αφαιρέσεως της άδειας οδηγίσεως. Όντως, το πρώτο σχέδιο νόμου για την τροποποίηση και συμπλήρωση του NK δεν προέβλεπε τροποποίηση ή προσθήκη στο άρθρο 343c του NK. Η πρόταση για τη θέσπιση νέας παραγράφου 3 της διατάξεως αυτής υποβλήθηκε από δύο βουλευτές μόνο μετά την έγκριση, σε πρώτη ανάγνωση, του νομοσχεδίου. Οι δύο βουλευτές αιτιολόγησαν την πρόταση με μια φράση από την οποία προκύπτει ότι είχαν αντιληφθεί ότι το προταθέν νέο αδίκημα ταυτίζεται με τα αδικήματα του άρθρου 343c, παράγραφοι 1 και 2, του NK. Οι λόγοι για την προσθήκη της νέας παραγράφου 3 στο άρθρο 343c του NK (ποινικού κώδικα) δεν εξετάσθηκαν ούτε από τη νομοπαρασκευαστική επιτροπή του κοινοβουλίου ούτε κατά τις συζητήσεις στην πρώτη και δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου από την ολομέλεια της Narodno sabranie (εθνοσυνελεύσεως).
- 16 Κατά το άρθρο 11, παράγραφος 3, του Zakon za normativnite aktove (νόμου περί νομοθετικών διατάξεων, στο εξής: ZNA), οι νομοθετικές διατάξεις καταργούνται, τροποποιούνται ή συμπληρώνονται με ρητή διάταξη της νέας, της τροποποιητικής ή της συμπληρωματικής πράξεως. Το 2016, μετά την προσθήκη της νέας παραγράφου 3 στο άρθρο 343c, η διοικητική παράβαση που προβλέπεται στο άρθρο 177, παράγραφος 1, σημείο 2, του ZDvP (νόμου περί οδικής κυκλοφορίας) δεν καταργήθηκε ρητώς, μολονότι ο νομοθέτης είχε την ευκαιρία να το πράξει όταν, το 2018, επήλθαν άλλες τροποποιήσεις στο εν λόγω άρθρο 177. Εντούτοις, η εν λόγω διοικητική παράβαση παρέμεινε ως είχε.
- 17 Παγίως, από τη βουλγαρική θεωρία και νομολογία γίνεται δεκτό ότι η βασική οριοθέτηση μεταξύ της ευθύνης από διοικητικές παραβάσεις και της ποινικής ευθύνης γίνεται σε συνάρτηση με τον βαθμό κινδύνου τον οποίο ενέχει η πράξη για την κοινωνία. Εντούτοις, ο νομοθέτης δεν προέβλεψε πρόσθετες αντικειμενικές περιστάσεις που συνεπάγονται υψηλό βαθμό κοινωνικής επικινδυνότητας της οικείας πράξεως και καθιστούν αναγκαία την ποινικοποίησή της. Το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι η οδήγηση μηχανοκίνητου οχήματος κατά τη διάρκεια της αφαιρέσεως της άδειας οδηγίσεως ενέχει χαμηλότερο κίνδυνο για την κοινωνία από ό,τι η οδήγηση μηχανοκίνητου οχήματος από δράστη σε βάρος του οποίου έχει ήδη επιβληθεί η κύρωση της αφαιρέσεως της άδειας οδηγίσεως και ο οποίος τιμωρήθηκε με την επιβολή κυρώσεως για την εν λόγω παράβαση κατά τη διοικητική διαδικασία.
- 18 Ελλείπει αντικειμενικών κριτηρίων βάσει των οποίων να μπορεί να καθοριστεί αν η πράξη συνιστά ποινικό αδίκημα ή διοικητική παράβαση, η εκτίμηση επαφίεται, εν τέλει, εξ ολοκλήρου στη διακριτική ευχέρεια της διοικητικής αρχής, που μπορεί να επιβάλει διοικητική κύρωση υπό τη μορφή προστίμου ή ακόμη να ζητήσει από τον εισαγγελέα να ασκήσει ποινική δίωξη για διαπραχθείσα αξιόποινη πράξη. Υπό τις συνθήκες αυτές, η παράλληλη εφαρμογή του αδικήματος που προβλέπεται στο άρθρο 343c, παράγραφος 3, του NK και της

προβλεπόμενης στο άρθρο 177, παράγραφος 1, σημείο 2, του ZDvP (νόμου περί οδικής κυκλοφορίας) διοικητικής παραβάσεως οδηγεί σε διαφορετική μεταχείριση των δραστών για την ίδια πράξη, καθόσον μπορούν να επιβληθούν σε βάρος τους κυρώσεις διαφορετικής αυστηρότητας: ποινή φυλακίσεως μέχρι τρία έτη καθώς και χρηματική ποινή 200 έως 1 000 BGN αν θεωρηθεί ότι πρόκειται για ποινικό αδίκημα ή πρόστιμο 100 έως 300 BGN αν θεωρηθεί ότι πρόκειται για διοικητική παράβαση.

- 19 Το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι η διαφορετική μεταχείριση όμοιων καταστάσεων αντιβαίνει στην αρχή της ίσης μεταχειρίσεως των πολιτών που κατοχυρώνεται στο άρθρο 6 της Konstitutsia na Republika Bulgaria (Συντάγματος της Δημοκρατίας της Βουλγαρίας). Το γεγονός ότι οι πολίτες δεν είναι σε θέση να προβλέψουν τις συνέπειες της πράξεως δεν συμβιβάζεται με τις θεμελιώδεις αρχές του δικαίου της Ένωσης, όπως είναι οι αρχές της ασφάλειας δικαίου και της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης. Επιπλέον, η έλλειψη αντιστοιχίας μεταξύ του κοινωνικού κινδύνου και του ποινικού χαρακτήρα της πράξεως στον νόμο αντιβαίνει στο άρθρο 49 του Χάρτη, το οποίο κατοχυρώνει την αρχή *nullum crimen, nulla poena sine lege* καθώς και στην αρχή της αναλογικότητας, δεδομένου ότι, υπό τις ίδιες περιστάσεις, μια πράξη μπορεί να συνιστά τόσο ποινικό αδίκημα όσο και διοικητική παράβαση, γεγονός που οδηγεί σε αναντιστοιχία μεταξύ της βαρύτητας της πράξεως και της βαρύτητας της προβλεπόμενης κυρώσεως.
- 20 Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο η νομολογία των βουλγαρικών δικαστηρίων είναι αντιφατική στις περιπτώσεις οδηγήσεως μηχανοκίνητου οχήματος κατά τη διάρκεια ισχύος μέτρου διοικητικού καταναγκασμού που συνίσταται στην αφαίρεση της άδειας οδήγησεως. Το αιτούν δικαστήριο παραθέτει συγκεκριμένα παραδείγματα τόσο αποφάσεων στις οποίες υιοθετείται η θέση της εισαγγελικής αρχής ότι η πράξη πρέπει να χαρακτηριστεί ως ποινικό αδίκημα όσο και αποφάσεων με τις οποίες τα δικαστήρια κρίνουν ότι η πράξη συνιστά διοικητική παράβαση και απαλλάσσουν τους κατηγορούμενους από το αδίκημα που τους προσάπτεται με το κατηγορητήριο. Αναφέρονται επίσης περιπτώσεις κατά τις οποίες η εισαγγελική αρχή έχει παύσει την ποινική δίωξη και έχει επιβάλει διοικητική κύρωση σε βάρος του δράστη της παραβάσεως.
- 21 Το αιτούν δικαστήριο εξετάζει επίσης τη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Επισημαίνει ότι με την απόφαση της 3ης Μαΐου 2007, *Advocaten voor de Wereld* (C-303/05, EU:C:2007:261, σκέψεις 49 και 50) η αρχή *nullum crimen, nulla poena sine lege* επιτάσσει ο νόμος να ορίζει σαφώς τις αξιόποινες πράξεις και τις προβλεπόμενες ποινές. Η προϋπόθεση αυτή πληρούται όταν ο πολίτης μπορεί να γνωρίζει, με βάση το κείμενο της σχετικής διατάξεως και, εν ανάγκη, με τη βοήθεια της ερμηνείας που δίδεται στην εν λόγω διάταξη από τα δικαστήρια, ποιες πράξεις και παραλείψεις στοιχειοθετούν την ποινική ευθύνη του. Το αιτούν δικαστήριο παραθέτει επίσης την απόφαση της 12ης Φεβρουαρίου 2019, *TC* (C-492/18 PPU, EU:C:2019:108, σκέψεις 59 και 60), κατά την οποία η εφαρμογή μέτρου στερητικού της ελευθερίας προϋποθέτει νομική βάση που να την δικαιολογεί, η οποία πρέπει να ανταποκρίνεται στις

απαιτήσεις περί σαφήνειας, προβλεψιμότητας και προσβασιμότητας, ούτως ώστε να αποτρέπεται κάθε κίνδυνος αυθαιρεσίας.

- 22 Το αιτούν δικαστήριο παραθέτει επίσης την απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου του 2010 στην υπόθεση *Medvedyev κατά Γαλλίας*, όπου αναφέρεται ότι το κριτήριο της νομιμότητας απαιτεί «όλοι οι νόμοι να είναι επαρκώς συγκεκριμένοι ούτως ώστε να αποτρέπεται κάθε κίνδυνος αυθαιρεσίας και να παρέχεται στους πολίτες η δυνατότητα –εν ανάγκη, αφού λάβουν κατάλληλες νομικές συμβουλές– να προβλέπουν, σε εύλογο βαθμό και λαμβανομένων υπόψη των περιστάσεων της κάθε περιπτώσεως, τις συνέπειες τις οποίες μπορεί να συνεπάγεται μια συγκεκριμένη πράξη».